

NAS' GLAS

občina krško

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

400 udarniških ton črnega zlata

OB DNEVU REPUBLIKE

OKTOBRSKA UDARNIŠKA AKCIJA — PRISPEVEK K PLANSKIM IN STABILIZACIJSKIM PRIZADEVANJEM SENOVSKEGA RUDNIKA IN DRUŽBE

Ze dalj časa je med rudarji in delavci rudnika tlela misel o tem, da bi se v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja na nek izviren in kar najbolj učinkovit način vključili v prizadevanja naše družbe za izboljšanje gospodarskih razmer.

Tudi takoj po vojni — pri obnovi domovine in v kasnejših težkih časih — nismo spraševali za plačilo, ampak smo ogromno prispevali s prostovoljnimi delom, so dejali oni, ki jim je ostal spomin na tiste čase še vedno živ.

POBUDA JE BILA Z NAVDUŠENJEM SPREJETA

Druženopolitične organizacije, samoupravni organi in vodstvo rudnika so na pobudo OO ZK znali pristihniti tem razmišljanjem in pričetek konkretizacije te ideje je bil tu. V začetku res malo bojazljiv spričo odgovornosti, ki jo zahteva organizacija take akcije v rudniku, vendar je kasneje, ko je navdušenje raslo, ta bojazljivost dala prostor ustvarjalnemu organizacijskemu pristopu in ni bilo v pripravah dneva, ko se ne bi posamezniku še utrnula kakšna dopolnitev k osnovni zamisli organizacije.

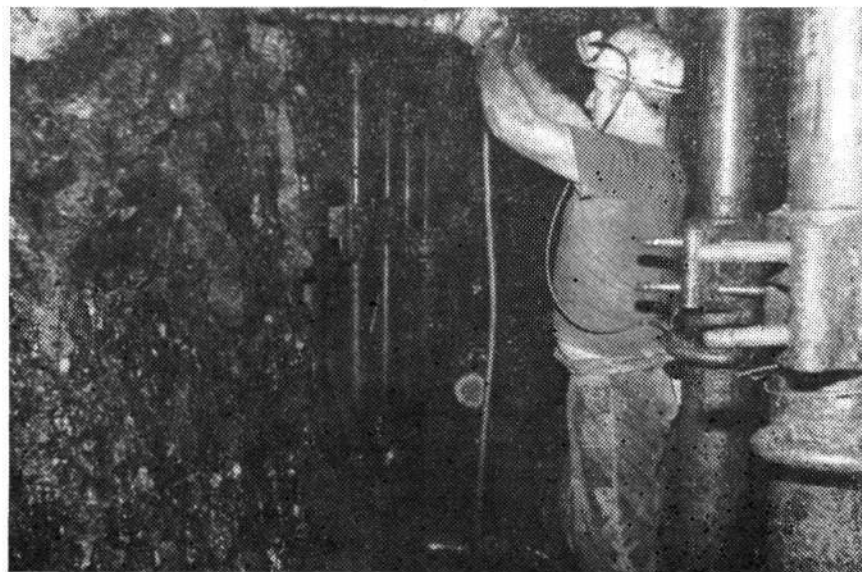
V sekretariatu OO ZK je potrebno prav gotovo predstaviti glavnega pobudnika EMILA ZVEGLIČA, enega izmed najbolj zagretih za akcijo. Da je bil ravno on tisti, niti ni čudno, saj ga tako rudarji kot širša družbena skupnost poznamo kot predanega, poštenega in zagrizenega delavca, samoupravljalca, nosilca že številnih funkcij tako v rudniku kot kraju in občini. Poleg drugih priznanj je letos ob dnevu rudarjev dobil za svoje delo tudi najvišje priznanje SOZD-a —

plaketo s srebrnim znakom SOZD REK Edvarda Kardelja. S svojimi izkušnjami in delom je veliko prispeval k organizaciji, zlasti v reševanju tistih drobnih, na videz nepomembnih problemčkov.

PRIPRAVE — TEMELJITE!

Tako so priprave stekle. Zagotoviti je bilo potrebno predvsem varnost

(nadaljevanje na 2. strani)

Rudarji ne odhajajo v temo po premog, ne hodijo pod zemljo, da bi postali krti, pač pa zato, da nas ogrejejo in nam prinesejo luč — Oskar Davičo

Pred štiridesetimi leti... Pust novembrski dan... Samo tam v malem bosanskem mestu je svetlo. Svetli so obrazi, svetle so oči delegatov iz vse Jugoslavije, ki s hrupnim ploskanjem in vzklikanjem pozdravljajo odločitev vseh, tako tistih po hostah kot tistih za žičnimi in betonskimi ograjami in v požganih domovih.

29. 11. 1943 — II. zasedanje AVNOJ-a v Jajcu:

dan, ko je položen temeljni kamen bodočnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, dan, ki pomeni nenehno ustvarjanje, boj za spremenjanje stvarnosti in ustvarjanje pogojev za preseganje protislovij in oblikovanje družbe, v kateri parola DELU ČAST IN OBLAST ni fraza, ampak zgodovinsko dejstvo.

Tako nam dan Republike ne pomeni zgolj manifestativne prireditve. Pomenil nam je in pomenil nam bo utrjevanje razredne zavesti ter pregled ustvarjenega na eni strani ter opredeljevanje nalog pri utrjevanju socialističnega samoupravljanja na drugi strani.

Ko pregledujemo ustvarjeno, vidimo ogromen napredek na vseh področjih, vendar ob tem nismo zadovoljni, saj si velikokrat rečemo: »Zmoremo bolje in več!«

In prav je tako!

Kajti le tako, z ramo ob rami, in trdim, upornim delom bomo izpolnili zahtevno nalogo: stabilizirati naše gospodarske razmere.

Da to zmoremo, dokazujemo vsak dan.

Tudi z udarniško akcijo 22. 10. 1983 smo!

Vsem delovnim ljudem in občanom čestitamo ob dnevu Republike, delavcem Rudnika pa svečani »Srečno« z našimi željami za nove delovne uspehe!

SAMOUPRAVNI ORGANI,
DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE IN
VODSTVO RUDNIKA
SENOVO

Zgodnja jutranja tema. Vsi udeleženci udarniške akcije poslušajo »belegungo«, objavo rasporeda na posamezna delovišča, navodila, opozorila... Tudi midva z vodičem Janezom sva ga dobila: »Nikar se preveč ne junačita po jami! Čimprej varno opravita pa brž ven! Srečno!«

udeležencev, primerno opremo, obleko, obutev. Računati je bilo potrebno tudi z morebitnimi slabimi vremenskimi razmerami. Pripraviti je bilo potrebno primerno obvestilo in sprotno informiranje rudarjev o poteku in še in še je bilo različnih vprašanj, ki so se kar sprotno pojavljala. V glavnem je organizacijski odbor na vse našel odgovor.

In potem se je začelo!

Že prvi dan zbiranja prijav 15. 10. 1983 zjutraj se je iz vrst vodstvenih in administrativnih delavcev prijavilo kar 73,17 %. Takoj so sledili tudi drugi. Zlasti je bil presenetljiv odziv rudarjev samih, ki tega udarniškega dne nikakor niso hoteli zamenjati za zaslužen počitek. Spisek prijavljenih se je iz dneva v dan daljšal in pripravljalni odbor se je moral pošteno potruditi, kako organizirati delo, da bodo lahko sodelovali vsi, pa da ne bi bili drug drugemu v napoto, kajti cilj akcije je vendarle bil izkopati čimveč premoga in postoriti druga pred akcijo planirana dela.

PRIJAVE »ZUNANJIH«

Vest o organiziranju udarniške akcije se je hitro razširila tudi izven rudnika, zlasti po Senovem, pa tudi v občini, in to kljub temu, da je bila zasnova te akcije predvidena in usmerjena predvsem na prispevek rudarjev. Opredelitev do »zunanjih« prijav je bila jasna: nikogar, ki želi udarniško delati, se ne sme odslaviti. In tako je tudi bilo. Med 240 udarniki so tako bili delavci iz drugih organizacij združenega dela, interes so pokazali upokojeni rudarji in drugi, na še posebno odobravanje rudarjev pa je naletela prijava Blaža Kolarja, sekretarja OK ZKS Krško.

VZDUSJE NA AKCIJI — ENKRATNO

Akcija se je pričela! Po že vnaprej pripravljenih zbirališčih smo se udarniki zbrali ob 5.50 uri. Tu smo se seznanili, kaj je naša naloga in kako bo izgledala organizacija dela. Na zbirališču pred jamo smo bili seznanjeni tudi z varnostnimi predpisi v jami. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da smo se akcije udeležili vsi prijavljeni, nekaj jih je bilo celo več, prišli so »mimo« seznama. Po izdelanem rasporedu je v jami delalo 120 delavcev, 47 zunaj — na jami, 45 pa jih je opravljalo separacijska in ostala dela. Jamska dela so opravljale tudi 4 ženske.

Vzdušje na vseh deloviščih je bilo enkratno. Skupno delo je podrlo navidezne ograje med posameznimi organizacijskimi deli, zlasti med »režijo« in neposrednimi proizvajalci. Vsem in vsakemu je bil cilj: kar največ — pač po svojih močeh — prispevati! Primer: največ negotovanja in jeze v jami je povzročil transportni trak, ki se je ustavil, ker je bil prepoln, preobremenjen, in vsi smo priskočili na pomoč, da je bila napaka hitro odpravljena in se je delo nemoteno nadaljevalo.

400 UDARNISKIH TON — PONOS IN DOKAZ

In učinek akcije?

Tudi ta je nadpovprečen, nad sicer zastavljenim planom. Dnevno planiran izkop v rednem delavniku je 450 ton. Tega dosegamo z dvema izmenama. Udarniško smo, ob sicer res številčno močnejši izmeni (vendar je bilo vmes dosti takih, ki so prvič rudarili), dosegli 400 ton separiranega izkopa.

Dekleta na separaciji so s težavo sledila. Očiščeno je bilo okoli 600 metrov prog in večina delovišč, pa še bi lahko naštevali.

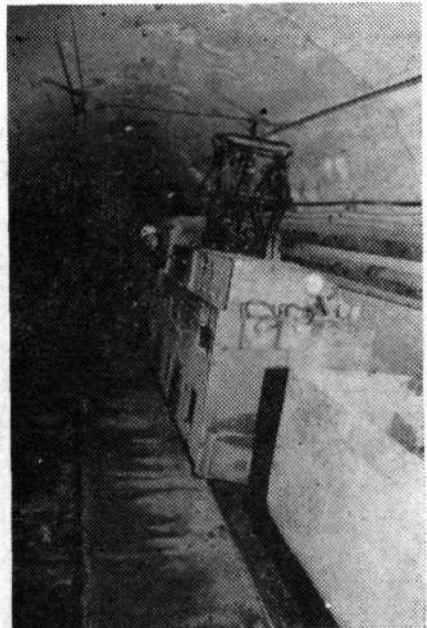
Z akcijo pa smo dosegli še več! Ne v količinskem smislu! Sami sebi smo dokazali, da smo enoten kolektiv, samoupravljalci, odločno pripravljeni prispevati k naporom družbe za gospodarsko ustalitev. Opozorili smo, da se dajo zastavljeni gospodarski cilji doseči le z delom in da so le delo oz. rezultati dela tisti, ki opredeljujejo položaj delavca v naši družbi. Pokazali smo, da lahko da le dobro delo dobro plačilo. Tudi s tem mislimo, smo naredili veliko.

V NOVO AKCIJO?!

V času, ko tole pišemo, se že ponovno pojavljajo ideje, da bi akcijo ponovili. V rudniku o tem že razmišljamo, vendar zavedajoč se, da ne glede na pripravljenost, rudarje ne smemo preveč obremenjevati, saj že tako ali tako delajo večino sobot in celo nedelj. Pri organiziranju naslednje udarniške akcije to moramo upoštevati.

In kaj naj zapišem ob koncu? Ocenjujemo, da smo zastavljene cilje dosegli, in zato je pivo po končani akciji še bolj prišlo.

Zoran Šoln

Strojevodja na svojih samotnih poteh. V jami je lahko hkrati le ena lokomotiva, ki pripelje in odpelje moštvo, vmes pa prevažata »buliče« (vagone) s premogom, jalovino, lesom, železjem, zaboji radenske... Tudi on je vedno pripravljen na šalo.

UDARNIŠKI »SREČNO!« BO NA SENOVEM ŠE ODMEVAL

Udarniška akcija v senovskem rudniku!?

Kdo bi si ne bil želel od blizu ogledati življenje in delo rudarjev! Seveda se nismo pustili prositi in brž je bilo domenjeno, da bomo na ta dan odšli z njimi v jamo.

Velikemu številu prijavljenih prostovoljcev se je pridružilo še nekaj udarnikov izmed upokojenih rudarjev ter iz ljubljanskega Geološkega zavoda, senovske Metalne, krškega Kostaka in SOP-a, celo avtomehaničar je bil med njimi (sicer zaposlen pri zasebnem obrtniku).

Seveda je tolikšna masa delavcev v jami predstavljala še dodaten organizacijski in varnostni problem, a k sreči (in seveda po zaslugi skrbnih priprav) se je vse izteklo srečno in celo brez poškodb. Ves čas akcije je bila morala skoraj na zavidanja vredni ravni.

Priznati moram, da lopate in motike nisem vihtel. S spremljevalcem sva le prehodila nekaj delovišč, zabeležila vtise in se odpravila (zopet peš) nazaj. Kljub temu je najin »pohod« bil zaključen le malo pred koncem udarniškega šihata. Dodobra sva se nahodila! Po tirih, blatu, vodi (ki jo črpalke poganjajo na površje), poševnih, nizkih in še

kakšnih hodnikih ali prehodih, po lestvah, ki so jih rudarji z vso iznajdljivostjo postavili v različnih variantah, po prepihu, slabem zraku, vročini, med rotajočimi transportnimi trakovi in po tihih, samotnih poteh, kjer te spremlja le sikanje stisnjene ga zraka v ceveh, žarek lastne akumulatorske svetilke ter topot korakov. Res raznolika telovadba za mene, novinarskega firbca, ki se je pričela že z vstajanjem sredi noči, kot se mi je zdelo.

Spremljevalec JANEZ ČIŽMEK, ki so mi ga dodelili kot varuha, me je skrbno prepeljal čez vso pot. Veliko je tudi vedel povedati, a nad vsemi vtisi je ostal spomin na tovarištvo in dobro voljo, ki tako rekoč kraljujeta v tem podzemnem svetu. Verjetno je to zatekanje v optimizem edini izhod iz čemernosti in malodušja, ki se te v takih pogojih lahko lotita. Nekatera delovišča so namreč relativno osamljena, kar pomeni, da so samo 10 ali 20 metrov oddaljena od sosednjih, a si že sam skoraj ves šihata. Jasno je, da se potem razveseliš vsakogar, ki ga pot ali opravi prinesejo mimo tebe in mu ponudiš — Radensko. Nekateri izmed »zunanjih« udarnikov so priznali, da do tega dne sploh niso vedeli, kako dobra je lahko

ta pijača in kako brez težav se je da spiti na dušek kar cela steklenica.

Seveda pa sumim, da je nekaj nemira med rudarje vnesla tudi udeležba članov rudniškega vodstva, zlasti pa tiste peščice deklet, ki so se odločno spoprijele z velikimi rudarskimi lopatami in transportnimi trakovi.

Udeleženci akcije so bili že pred njo tako zagreti, da ni hotel nihče prevzeti nadzorno-tehničnih opravil. Vsi »štajgerji« so hoteli med rudarje in njihovo delo sta morala prevzeti poslovođa prve in druge izmene.

Vse pa je uspela akcija očitno zelo navdušila, saj so jo sklenili že decembra ponoviti.

Skratka — knapje so res dedci in pol. Upam, da bo to moč razbrati tudi iz slikovnega gradiva, ki je med akcijo nastalo in ki bo o njej in njenih udeležencih lahko povedalo več kot cela gora popisane papirja.

— — —

Seveda pa RUDNIK ne pomeni samo jaška in rovov, ampak še vrsto spremljajočih dejavnosti. Tudi te smo vam želeli v slikah prikazati — zlasti novo vzdrževalno halo, na katero je kolektiv zelo ponosen. Žal to tehnično ni bilo možno in bomo pomanjkljivost odpravili v eni prihodnjih števil. Uredništvo

Uredništvo

Rudarska svetilka, ki je včasih dajala v jami edino svetlobo, ob sodobnih akumulatorskih lučkah nikakor ni šla v pozabo. Koncentracija metana sicer merijo s sodobnimi napravami, a za vsak slučaj so še vsepovsod pri roki klasične svetilke, ki kot varovalke ob povečani količini metana v zraku pričnejo močneje goreti.

REZULTATI GOSPODARJENJA V DEVETIH MESECIH LETOŠNJEGA LETA V DO RUDNIK RJAVEGA PREMOGA SENOVO: PROIZVODNI PLAN PRESEŽEN!

Ob koncu oktobra smo na zborih delavcev obravnavali rezultate poslovanja v obdobju januar-september 1983 in potrdili začasno delitev čistega dohodka. Ugotovili smo, da so proizvodni rezultati zadovoljivi, saj je proizvodni plan presežen, medtem ko finančni plan ni dosežen predvsem zaradi visokih stroškov poslovanja in neustrezne cene premoga.

Sklenili smo, da bomo odpravili nekatere slabosti v poslovanju z zmanjševanjem izostankov z dela, z večjo storilnostjo in z varčevanjem na vseh področjih dela, vse s ciljem, da bi letni delovni načrt izpolnili s čim manjšimi stroški in dosegli čim ugodnejši finančni uspeh.

TRICETRTLETNI PROIZVODNI PLAN PRESEŽEN KLJUB TEŽAVAM

Letni proizvodni plan predvideva 119.700 ton premoga ali 450 ton na delavnik. Za devet mesecev letos je bilo planirano 90.000 ton, nakopali pa smo 90.554 ton premoga ali za 0,6 % več.

Proizvodnjo so ovirale objektivne in subjektivne težave. Z odkopavanjem v večjo globino so montageološke razmere težje, pogoji dela se slabšajo. Hribinski pritiski so večji, večji je dotok vode, pogostejši so vdori vode in mulja, zaradi

jalovinskih vložkov so premogovni sloji siromašnejši. Vse to zahteva dodatne delovne napore v vseh fazah dela — od odkopa in transporta do separacije premoga. Zaradi prevelike odsotnosti z dela je vsak dan primanjkovalo delavcev. Proizvodnjo so v tem obdobju spremljale razne okvare na rudarskih napravah, ki jih zaradi pomanjkanja rezervnih delov ni bilo mogoče sproti odpraviti.

Ob proizvodnji se izvaja investicija v poglobljanju rudnika (odpiralni vpadnik), kar ovira redno proizvodnjo predvsem na transportnih poteh.

»PROSTI DNEVI« — DELAVNIKI!

Vse našete stvari so ovirale redno proizvodnjo v tolikšni meri, da v redkih delavnikih ni bilo mogoče doseči planirane proizvodnje. Zato je bila v dela prostih dnevih organizirana proizvodnja, ki je nadomestila izpadlo proizvodnjo.

ZA MEHANIZACIJO ODKOPA ŠE NI SREDSTEV

Izkop premoga se opravlja ročno. Vlaganja v odpiranje zalog premoga so sicer znatna, namenjena pa so predvsem v odpiralna dela in opremo, ki zagotavlja varnost obratovanja. Primanjkuje pa sredstev za mehanizacijo odkopa premoga, s čimer bi se izboljšale težke odkopne razmere.

ODSOTNOST Z DELA BODO ŠE ZNIŽALI

Konec septembra letos je bilo v naši delovni organizaciji 458 zaposlenih, delovni načrt za leto 1983 pa predvideva 459 delavcev. Poprečni stalež v devetih mesecih je znašal 452 delavcev.

Odsotnost je bila 24 % od razpoložljivega sklada delovnega časa, zato je vsak dan bilo premalo delavcev na posameznih deloviščih. Izostanki so v primerjavi s prejšnjimi leti zmanjšani, vendar pa so še vedno večji od planiranih. Ukrepe za zmanjšanje izostankov z dela bomo dosledno izvajali, tako da bi izgube delovnega časa padle na planiranih 21 %.

POVPRAŠEVANJE PO »SENOVČANU« VEČJE OD PROIZVODNJE

Zaloge premoga dejansko nimamo. Povpraševanje je še vedno večje od proizvodnje. Od skupne letne proizvodnje 120.000 ton je 60 % namenjeno elektrogospodarstvu Slovenije. S preostalim premogom oskrbujemo industrijo in široko potrošnjo. V tem razmerju (60:40) zagotavljata sredstva za razvoj rudnika Elektrogospodarstvo Slovenije in Plansko poslovna skupnost za premog.

TRICETRTLETNI FINANČNI REZULTATI

V desetih mesecih letos smo dosegli naslednji finančni rezultat (v milijonih din):

	letni plan	doseženo	izpol. let. fin. načrta %
celotni prihodek	443	333	75
porabljena sredstva	193	153	79
dohodek	250	180	72
čisti dohodek	202	142	70

Reševalna oprema v postaji za prvo pomoč. Seveda bi bilo najbolj prav, če bi lahko ostala vselej kar tako lepo urejena na svojih mestih, si tako kot rudarji želi tudi Drago Mlinarič.

Nesorazmerje v izpolnitvi finančnega načrta je izrazito.

Porabljena sredstva so prevelika, posledica pa je izpad čistega dohodka za 16 mio din. Zato primanjkuje sredstev za sklad skupne porabe, v celoti pa so izpadla sredstva za poslovni sklad in plasmaje, ki so planirani zelo skromno za najnujnejše potrebe.

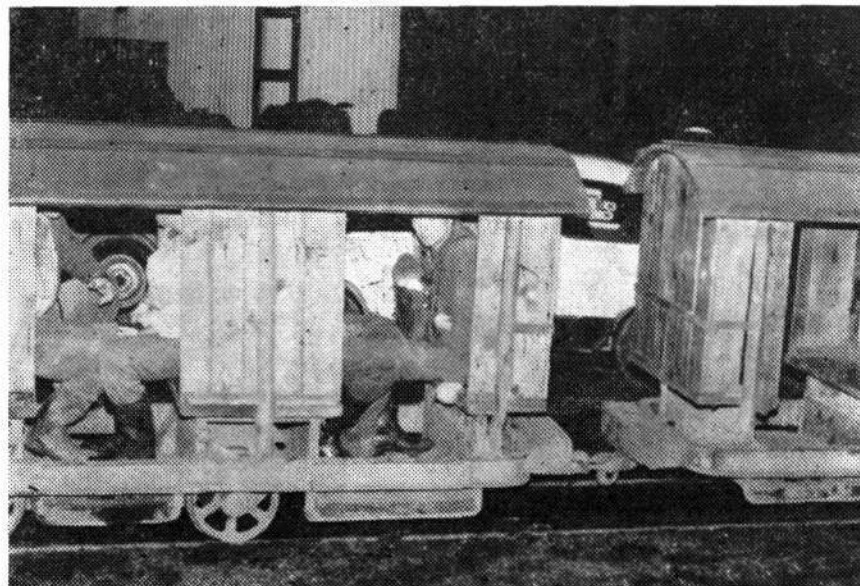
OB KONCU LETA PRIČAKUJEJO MANJSI IZPAD ČISTEGA DOHODKA

Vzroki za izpad čistega dohodka so visoki stroški poslovanja in neustrezne cene premoga, ki so povečane delno aprila in konec julija, za energetski premog pa se priznava udeležba v celotnem prihodu

elektrogospodarstva, ki v tem obdobju znaša samo 77 %. Predvidevamo, da bo ob koncu leta ta udeležba večja, saj je cena električne energije končno povečana za 16 %. Računamo, da bo ob koncu leta izpad čistega dohodka nekoliko manjši, tako da bi zadostoval še za oblikovanje sklada skupne porabe.

OSEBNI DOHODKI — ZAENKRAT ŠE V OKVIRU NAČRTOVANIH

Večjih likvidnostnih težav v tem obdobju ni bilo. Primanjkljaj denarnih sredstev smo uspešno reševali s kratkoročnimi posojili, porabo pa smo skrajno racionirali. To še posebej velja za izdatke, ki so pod družbenim nadzorom. Osebnih dohodkov usklajujemo v okviru pre-

Po preoblačenju, krepkem rudarskem zajtrku in belegungi (objavi) se moštvo razporedi v »cicke« — vagoni za prevoz moštva v jamo. Čim bližje delovišču se je treba pripeljati, da delo lahko prično čimprej! Tega dne je običajna kompozicija (zaradi navala udarnikov) morala peljati dvakrat.

mogovništva. Doslej so se osebni dohodki gibal v planiranih mejah, kar pomeni, da smo obvladovali delitvena razmerja. Gibanje cen življenjskih stroškov pa preti, da bo razvrednotilo dosežene rezultate na tem področju.

KAJ PA DRUŽBENI STANDARD RUDARJEV?

Družbena prehrana je zadovoljivo organizirana, na področju druž-

bene stanovanjske gradnje je viden napredek, saj je v teku odkup še 12 družbenih stanovanj v bloku, ki bo zgrajen na Senovem. Več sredstev pa bo potrebno nameniti za individualne kredite delavcem za obnovo in zidavo, pri čemer se računa na znatnejšo pomoč delovne organizacije in stanovanjske skupnosti.

Stane Vidmar

*****

Tudi to je že skoraj zgodovina

OBISK PRI RUDARJIH PRED SKORAJ 20 LETI

Večina odraslih Krčanov se gotovo še spominja mesečnika NAŠI POGOVORI, ki je izhajal le nekaj let — kar dve desetletji bo že tega.

V 6. številki (15. junij 1964) tega lista smo zasledili zapis o rudniku rjavega premoga na Senovem. Ker je pričujoča številka vsa posvečena Rudniku, ji dodajamo še ta zapis tak, kot ga je objavil takratni urednik Drago Kastelic. Iz sestave uredniškega odbora sklepamo, da je avtor razgovora Slavko Smerdel.

Razgovor z občanom

PREMOGOV PRAH NAM SUŠI GRLO ...

28. maja smo se napotili k izvoznemu rovu na Ravnah rudnika na Senovem, kjer smo čakali rudniški vlak, ki pripelje iz jame vsake pol ure. Po nekaj minutah čakanja smo zagledali v daljavi luč, ki se nam je bližala in postajala vedno večja. Se par trenutkov in iz jame se je pokazala lokomotiva, za njo pa dolga vrsta vagončkov, ki so bili natovorjeni s premogom. Stopili smo k strojevodji in mu zastavili nekaj vprašanj.

Povejte, prosim, kdo ste?

Jaz sem Alojz Kopina, star 32 let, sem poročen in imam enega otroka, stanujem v rudniškem bloku na Senovem, v rudniku pa sem zaposlen že od 1948. leta.

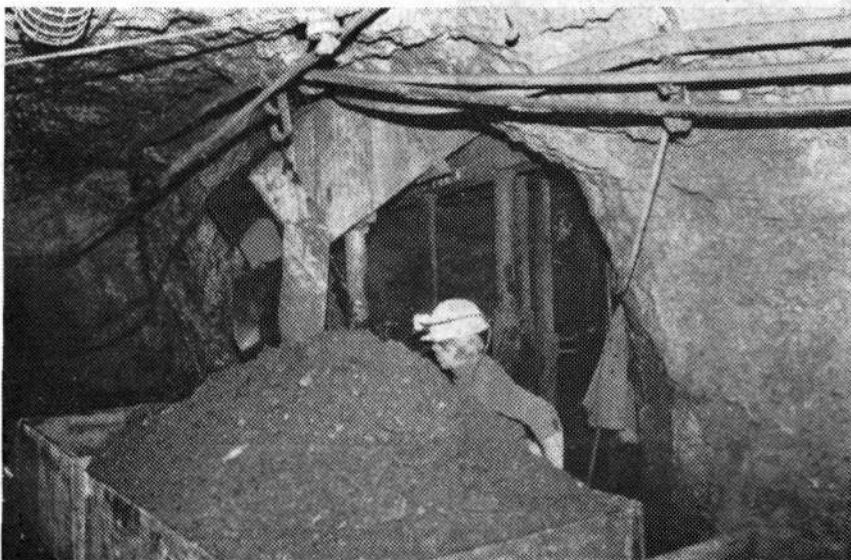
Zakaj ste se odločili za rudarski poklic?

Izhajam iz rudarske družine, saj sta bila že pred menoj zaposlena v

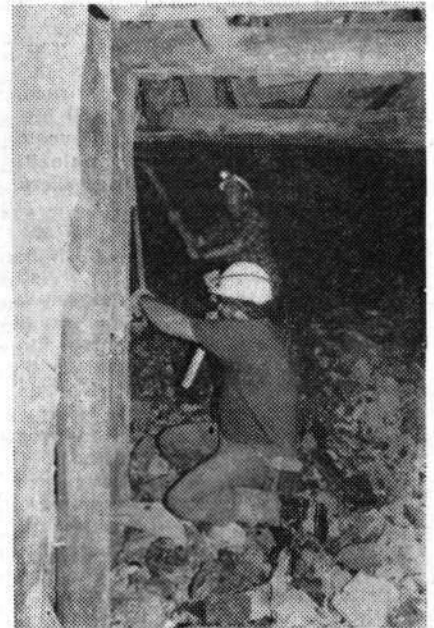
rudniku oče in brat. Pet let smo delali skupaj na eni tretjini. To je bilo najbolj ugodno za mater, ki nam je pripravljala hrano.

Na katerem delovnem mestu ste zaposleni in kaj delate?

Sedaj sem zaposlen pri izvozu kot strojevodja, pred tem pa sem pet let delal na odkopu.

Premog se po transportnih trakovih pomika v skupno točko, od tu pa ga stresajo v buliče, ki romajo v dvigalo, po šahtu na svetlo do separacije ...

»Čelo« — za moje pojme eno najtežjih delovišč, kar sem jih v jami videl. Kasneje sem izvedel, da je to res, in sicer ne le zaradi večne sključene držbe, omejenega prostora, gibanja nad kupi premoga in zelo naporenega dela. Dodatno težo mu daje njegov vodja s svojo ekipo, ki je menda najboljša in ima med vsemi največjo »fedrungo« (proizvodnjo). Srečni prostovoljci iz drugih kolektivov, ki so imeli čast delati z njimi!

Vsak priborjen in odkopan meter prostora v čelu je treba utrditi, podpreti in včasih je že kar mala čarovnija vse, kar knapi počno s tramovi in železjem, da jim jih uspe spraviti na točno določeno mesto. Seveda, treba je hoteti in znati!

Na kaj morate najbolj paziti pri vašem delu?

Na svojem delovnem mestu moram skrbno paziti na signale, delavce na prehodih in na zavirača. Do danes se še nisem ponesrečil niti nisem poškodoval drugih delavcev.

Koliko premoga ste že naložili oziroma zvozili, odkar ste zaposleni v rudniku?

Koliko premoga sem že izvozil, ne vem. Izračunal pa sem, da sem ga v 7 letih naložil približno 76.440 ton. Če bi bil ta premog naložen v rudniških vagončkih, ki so dolgi malo več kot 1 m in držijo nad eno tona, bi z njim sestavil vlak, ki bi bil dolg od Krškega pa do Novega me ta.

Ali je res, da ga rudarji v prostem času radi spijejo kak liter?

Rudarji ga pijejo po potrebi.

Po zadnjem odgovoru se je hitro povzpel na stroj, ker je moral takoj zapeljati v jamo prazne vagončke.

Približal pa se je 33-letni rudar Martin Lipoglavšek, ki dela na enem izmed najbolj nevarnih del. To je na rušenju odkopov, in dejal da bo kar on odgovarjal, če želimo še kaj zvedeti. Ponovno smo zastavili vprašanje:

Ali je res, da ga rudarji v prostem času radi spijejo kak liter?

Nasmehnil se je in dejal:

To je res. Veste, v jami je zelo slab zrak. Zaradi vročine se rudarji zelo znojijo in tudi izčrpajo; v ustih pa se jim nabere premogov prah. Izkušnje potrjujejo, da tako umazana usta rudarji doma najhitreje in najbolje sperejo z vinom. Kdor tega ne ve, pa misli, da ga pijejo zaradi česa drugega...

Katerega dne v mesecu se najbolj veselite?

16. v mesecu, ko dobim »colengo«, in pa zadnjega v mesecu, ko lahko dvignem akontacijo na zaslu-

Za prevoz v jami se uporabljajo vagončki »buliči«, ki jih vleče električna lokomotiva ali pa jih po potrebi premikajo (na krajše razdalje!) kar krepke mišice rudarjev samih.

Saht in dvigalo. Tega dne je bil najpogostejše ozko grlo. Bil je preobremenjen in zato so morali večkrat ustaviti tudi transportne trakove. »Če tega ne bi bilo, potem bi šele ti videl fedrungo (proizvodnjo), a že tako bo velika,« so mi pravili. Po dva vagončka v kletko ali pa ljudje. Kaže, da je ena največjih bedarij, ki si jo lahko novinec privoščil, ta, če prizna, da ne ve, kje se nahaja, ali da ne pozna jame. Saj ga bodo na koncu rešili, samo pred tem bo obredel vsa delovišča, vmesne in vezne rove, strme in zamaknjene lestvice in še kaj — seveda po ljubeznivih navodilih kameradov. Tako se žrtev pač najhitreje uči, nekaj zabave pa tudi mora privoščiti družbi. Seveda tudi »napora« z reševalno akcijo ne sme prehitro pozabiti, zato z zbadljivkami ne smejo prekmalu nehati.

žek. Veselim se tudi dopusta, ker takrat lahko grem z družino v počitniški dom Vrsar, kjer se pošteno nasončim in nakopam v morski vodi.

Koliko znašajo vaši povprečni osebni prejemki?

Lansko leto sem dobival pov-

prečno na mesec 40.000 dinarjev, letos pa zaslužim nekaj tisočakov več.

Slišali smo, da je v vašem kolektivu precej neupravičenih in »plaviv« izostankov. Kako bi jih po vašem mnenju najlažje odpravili?

Največ bolniških in »plaviv« izostankov od dela naredijo »purši«, ki so še najbolj zdravi in močni, pa raje popivajo. Po mojem mnenju bi morali zanje čimprej odpreti v jami gostilno, v kateri bi točili vina in žgane pijače. Prepričan sem, da bi potem kar drli v jamo.

Znano je, da so rudarji šaljivi ljudje, ki radi potegnejo koga za nos. Predvsem novinca. Ali nam zapurate, kako ste vi preživeli začetniško dobo?

Pri meni jim to ni uspelo, ker me je že pred zaposlitvijo o vsem poučil brat, ki je bil že dalj časa zaposlen v rudniku. Spominjam pa se, kako smo ob neki priliki »nabarjali« novinca, ki je bil dodeljen k nam na delo. Že prvi dan smo se začeli med seboj pogovarjati o »Perkmandeljcih« (rudarskih skratih), ki živijo tudi v našem rudniku. Pogovarjali smo se tako prepričevalno, da nas je po preteku nekaj minut vprašal, od česa živijo. Rekli smo, da ne vemo, kaj jedo, vemo pa, da najraje pijejo vino. Svetovali smo mu, da naj se na lastne oči prepriča, če je to res. Res je naslednji dan po našem nasvetu pri-

»Susman« (miner) s svojo ekipo. Navrtati luknje, jih napolniti s palicami eksploziva, pravilno povezati, napeljati žice do sprožilne naprave. Umik iz čela v rov, opozorilni klic in... BUUUM! Skozi oblak prahu vidim, kako se fantje zadovoljno muzajo, ker so videli, da me je eksplozija presenetila.

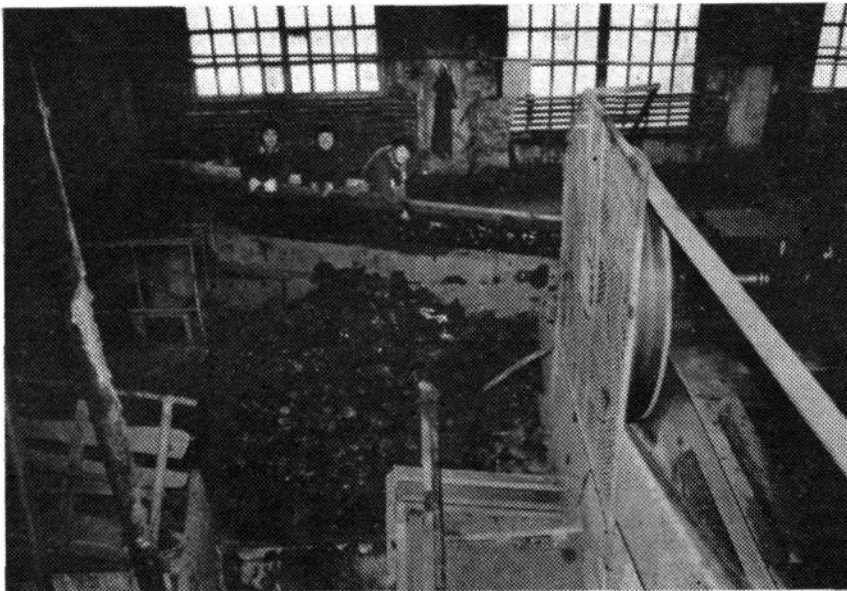
nesel liter vina ter ga odložil na starem izpraznjenem odkopu. Mi pa smo še pred tem poslali tja rudarja iz sosednjega odkopa, ki se je skril. Po preteku 10 minut je šel »purš« pogledat, kaj je z vinom. Našel je prazno steklenico. Ves zbežan se je vrnil in potrdil, da resnično živijo v izpraznjenih odkopih »Perkmandeljci«, kajti od prisotnih ni bil

nihče med tem časom tam, da bi ga spil.

Bliža se rudarski praznik 3. julij. Česa želite ob tej priliki ostalim so-tovarišem rudarjem?

Vsem rudarjem čestitam k prazniku in jim želim čim več zdravja in zaslužka in da bi se vedno srečno vrnili z dela.

Sl. S.

Na separaciji, pri ročnem odbiranju jalovine iz premoga, ter na zunanjih vzdrževalnih delih se je udarniške akcije udeležila vrsta članov in zlasti članic kolektiva. Med drugim so na primer očistili okrog 600 metrov tirov rudniškega vlaka ter okolico nove hale z delavnicami.

KULTURNA DEJAVNOST V KRAJEVNI SKUPNOSTI SENOVO BOGATI TUDI ŽIVLJENJE RUDARJEV

»Delavsko kulturno društvo »Svoboda« Senovo združuje na prstovoljni osnovi delovne ljudi in občane, ki se ukvarjajo s kulturno dejavnostjo ali so za kulturo zainteresirani.

Delovni ljudje in občani, ki se zavoljo svojih kulturnih potreb, interesov ter ustvarjalnih potreb in hotenj povezujejo v Delavsko kulturno društvo »Svoboda« Senovo, z razvijanjem različnih oblik ljubiteljskega kulturnega delovanja in z organiziranjem različnih akcij in prireditvev zadovoljujejo kulturne potrebe delovnih ljudi in občanov, širijo kulturne in umetniške vrednote ter bogatijo kulturno življenje na svojem območju delovanja.«

Tako je zapisano v statutu DKD »Svobode« Senovo eno izmed temeljnih načel društva, katerega razvejana dejavnost v kraju bogati življenje Senovčanov.

POSEBEN MEJNIK V DRUŠTVENI AKTIVNOSTI

Poseben mejnik v delovanju društva predstavlja zgraditev Doma XIV. divizije 29. 11. 1979, ki se mu je 6. 2. 1982 pridružila še ena po-

membna pridobitev — obnovljeni prostori za delovanje delavskega pihalnega orkestra, oddelka glasbene šole, knjižnice in čitalnice. Tako so bili ustvarjeni boljši pogoji dela za dramsko in filmsko sekcijo, knjižnico, čitalnico, pihalni orkester, oddelek glasbene šole, to pa je še vzbudilo dejavnost.

V svojem kritičnem pregledu dela na občnem zboru pred slabim letom je bilo nanizanih nekaj podatkov, ki kažejo vso pestrost kulturnega življenja delavcev - krajanov:

— uprizorjenih je bilo 6 predstav — premier s 37 reprizami,

— filmska sekcija je poskrbela za izredno pester program, ki je na filmsko platno privedel tudi največja dela naše filmske umetnosti,

— glasbena sekcija ima v svojem sestavu dvojno vokalno-instrumentalnih ansamblov, skupini citrašev in kitaristov, ki so sodelovali na 22 prireditvah in proslavah,

— šahovska sekcija je priredila 29 rednih šahovskih turnirjev, pomembnejše praznike pa je obeležila še z izrednimi turnirji.

Seveda je to le nekaj drobcov iz široke palete kulturne dejavnosti v kraju, ki je rezultat kolektivnega

dela mnogih entuziastov — posameznikov, ki jim ni vseeno, kakšno je kulturno življenje delovnih ljudi in občanov Senovega.

Novi izvršni odbor senovskega kulturnega društva, izvoljen 2. 4. 1982, si je zastavil širok program dela in natančno opredelil naloge — vanje je ujel želje in hotenja krajanov.

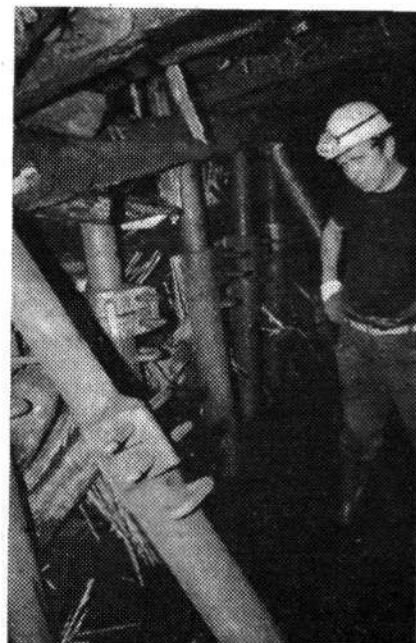
Upamo in želimo, da bodo pomagali nekatere težave, s katerimi se srečujejo pri delu in lahko računajo na pomoč in vsestransko podporo združenega dela Senovega, ki zna ceniti njihova prizadevanja in dosežke.

ANTON PLETERSKI JE BIL DUŠA IN MOTOR

Čeprav je razgibana kulturna dejavnost rezultat kolektivnega dela, ne moremo mimo tega, da ne bi posebej pohvalili osebno prizadevanost in požrtvovalnost dosedanjega predsednika društva — delavca rudnika Senovo Antona Pleterskega, ki si je nenehno prizadeval za kvalitetno delo društva in vzbudil nastajanje novih sekcij z željo, da bi zadostil kar najširšemu skupku kulturnih potreb senovskih delovnih ljudi.

TRADICIJA SE MORA NADALJEVATI!

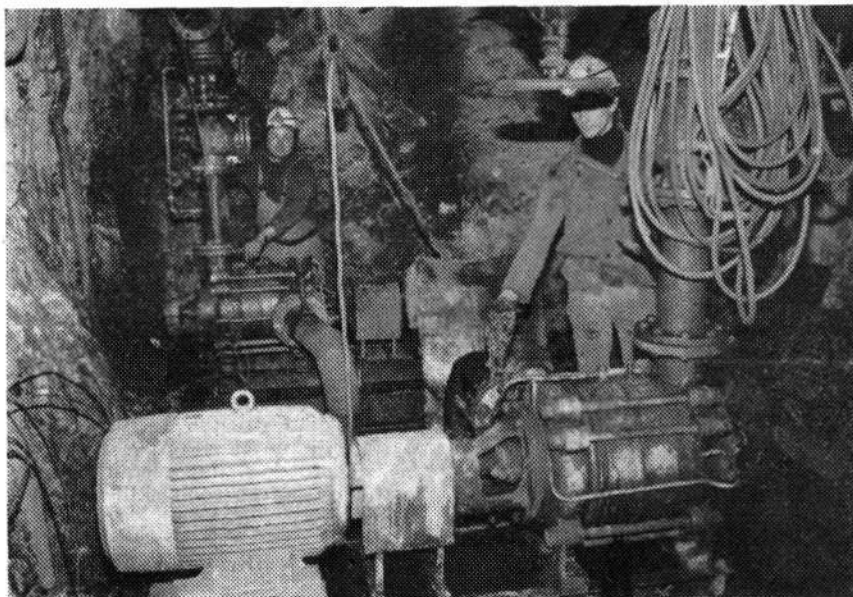
Novi izvršni odbor Delavskega kulturnega društva »Svoboda« Senovo pod vodstvom predsednika — prav tako delavca rudnika Senovo — Mata Zakonjška, ima za svoje delo dobro osnovo — dolgoletno tradicijo kulturnega delovanja na Senovem. Ta jo obenem zavezuje, da prispeva svoj delež k ne samo ohranjanju — temveč razvijanju omenjene tradicije. Zastavljeni program

dela Delavskega kulturnega društva »Svoboda« — ob pričakovanem zanosnem delu izvršnega odbora — pa zagotavlja, da bodo delovne ljudi in občane Senovega razveseljevale predstave naše dramske sekcije, kvaliteten filmski program, koncer-

ti Delavske pihalne godbe in drugih skupin v okviru glasbene sekcije ter predvidena gostovanja gledaliških skupin iz naših gledaliških središč.

Jana Čepin

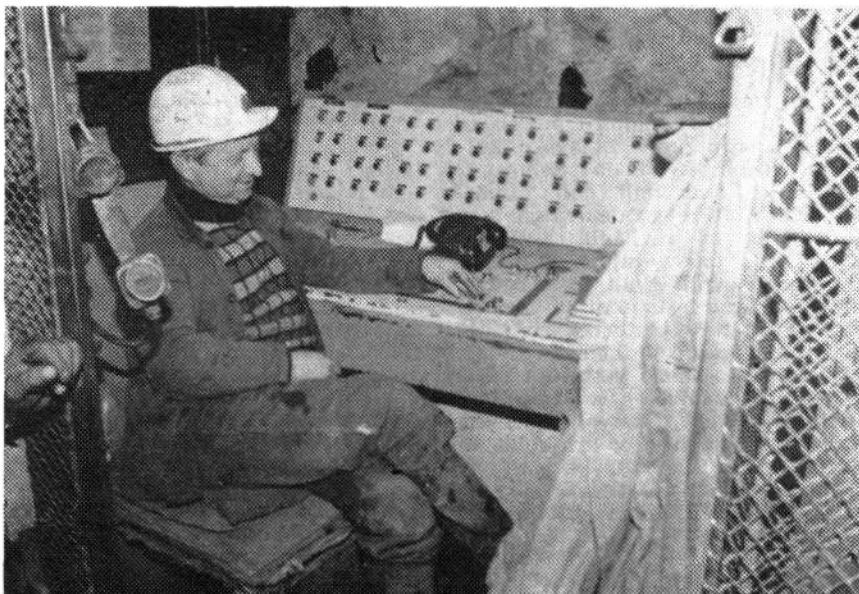
Vzdrževalci so dolžni, da v čim krajšem času odstranijo napake, predvsem pa da s skrbnim nadzorom preprečijo nastajanje okvar na vseh napravah. Vsaka okvara ima namreč lahko včasih usodne posledice za vse, ki so takrat v jami!

Rudnik Senovo skozi čas:

ZGODOVINA RAZISKAV IN PRIDOBIVANJA PREMOGA

ENERGETSKE TEŽAVE SO IMELI ŽE PREDNIKI...

Energetska kriza, o kateri sedaj toliko govorimo, niti ni čisto nekaj novega, kot bi marsikdo mislil. Podobne težave in skrbi z energetskimi viri, kot jih imamo sedaj mi, so imeli naši predniki že pred okoli 200 leti. Razen vodne energije, ki je služila za pogon raznih preprostih strojnih naprav in železarskih obratov, so pri nas praktično vso energijo pridobivali iz lesa. In ravno železarska industrija, ki se je pred okoli 200 leti začela v srednji Evropi in s tem tudi pri nas močno razvijati, je bila vse večji porabnik lesa. Tedanja avstrijska vlada je ugotovila, da so zaradi pretirane sečnje naši gozdovi ogroženi. Bilo je potrebno iskati nove vire energije. Na osnovi izkušenj, ki so jih na tem področju že dosegli Angleži, ki so - v strahu za svoje gozdove - začeli uporabljati premog, je tudi avstrijska vlada v svoji državi začela priporočati iskanje, pridobivanje in rabo premoga.

Danes rudarji v čelih premog nalagajo ali z vlečijo z motikami na transportne trakove in šele na določeni »zbirni« točki se ta s trakov preseli v vozičke. Obiskali smo tudi kontrolo, ki v jami usklajuje tek trakov...

Pred dobrimi 200 leti se je torej tudi v naših krajih začelo obdobje premoga. Iz različnih razlogov pa je njegova uporaba naraščala zelo počasi. Šele okoli 100 let kasneje so s povečano porabo premoga začeli v zaznavnem obsegu nadomeščati les in tako odločilno prispevati k razvoju industrializacije prometa in ogrevanja.

KOVAČ-OGLAR NALETI NA PREMOG

Glas o tem, da je potrebno iskati premog in ga po možnosti tudi uporabljati, je segel v spodnje Posavje.

Andrej Grabner, kovač iz Rajhenburga, ki si je na južnih pobočjih Bohorja sam pripravljaj oglje za kovačijo, je leta 1796 na Reštanju pri pripravi lesa za žganje oglja naletel na izdanek premoga. Ker je v zadnjem času veliko slišal o premogu, je pri najdbi takoj uganil, za kaj gre. O najdbi premoga je povedal doma v Rajhenburgu in tako o njem zvedel tudi takratni rajhenburški graščak grof Attems.

Normalno bi bilo, da bi nahajališče, ki so ga že odkrili, začeli takoj raziskovati in izkoriščati. Zaradi težkih časov v tedanji Avstriji za raziskovanje reštanjskega nahajališča premoga ni bilo možnosti.

GROF-OPEKARNAR OBUPA

Leta 1820 je grof Attems začel z raziskavami na Reštanju in pregledal tudi malo širšo okolico; pri tem je naletel na izdanke premoga tudi v Zaklu. Premog, ki ga je pridobil pri raziskovalnih delih, je dal pripeljati v Brežice, kjer je imel svojo opekarno. A je že leta 1823 prekinil preizkuse žganja opeke s premogom.

PO 1833 V ZAGREBU ŽE KURIJO »SENOVČANA«

Sele čez 10 let — torej leta 1833 — sta začela nahajališče premoga na Reštanju in v Zaklu ponovno raziskovati tujca Ignac Stieglitz in Vencel Kehler. Ko sta se doobra seznanila z nahajališčem na Reštanju in v Zaklu, sta zaslutila premog tudi v nadaljevanju zakelske doline v smeri jugozahoda. S terenskimi raziskavami sta nato premog res našla na področju Srobotne doline. Pri raziskovalnih delih pridobljen premog sta odpremljala v Zagreb. Stroški pridobivanja in predvsem prevoza so bili tolikšni, da jih ni bilo mogoče pokrivati z iztržkom. Zaradi preskromnega kapitala nista zmogla raziskav več nadaljevati, zato sta leta 1835 vse pravice do raziskav prodala industrialcu Viktorju Ruardu.

1839: REŠTAJN, ZAKL, SROBOTNO ZAČNO DAJATI »ČRNO ZLATO« URADNO

Le-ta je potem nadaljeval raziskave nahajališč v toliki meri, da je leta 1839 dobil pravico izkoriščanja nahajališča; dobil je prvih pet jamskih mer, in sicer po eno na Reštanju in v Srobotni dolini ter tri v Zaklu. Kasnejše obsežnejše raziskave senovskega nahajališča so pokazale, da nahajališče pripada prostrani kadunji terciarnih nanosov bivšega panonskega morja. Ti nanosi se na obravnavanem območju raztezajo od Podsrede pa vse do Mirne na Dolenjskem.

Skoraj celo desetletje so rudnik rjavega premoga na Senovem po malem zapirali in vanj niso ničesar vlagali. Zato še danes velja za eno izmed jam z najslabšim delovnimi pogoji. Že nekaj let nazaj pa je potegnil povsem drugačen energetski veter in razen novih naprav (tudi transportnih trakov) so v rudnik prišli še delavci geološkega raziskovalnega zavoda iz Ljubljane. Pri njihovem napornem delu jim pomaga češki Copco, pnevmatični stroj z močno lopato oz. neke vrste mehansko roko, ki grebe po skalovju in zbira vzorce. Na videz delujejo njegovi okorni gibi groteskno in pri delu pošastno ropota, a mora že biti učinkoviti, če imajo raje njega kot kramp.

V prvih desetletjih po odkritju premoga so raziskave zajele le ozek pas terciara med Dovškim in Reštanjskim potokom.

GRADNJA ŽELEZNICE POSPEŠI RAZISKAVE

Po letu 1853, ko so začeli z gradnjo železniške proge od Zidanega mosta proti Zagrebu, so lastniki senovskega premogovnika pospešili raziskave na že precej poznanem območju Zakla in Reštanja tudi vzhodno od Reštanjskega potoka, to je v smeri Koprivnice in Podsrede.

Te dodatne raziskave so potrdile obstoj premogovnih slojev velike debeline na območju med Dovškim in Reštanjskim potokom. Na območju med Reštanjskim potokom in Podsredo so sicer našli premog, vendar je bila debelina slojev in njihova kakovost takšna, da ni obetala donosnega pridobivanja. Kljub temu so tudi to območje pokrili s svojimi jamskimi merami. Poročila iz obdobja leta 1900 navajajo za to območje že rezerve premoga z okoli 200.000.000 ton in tudi potrebna investicijska dela za odpiranje premogovnika. Poročila nimajo konkretnih dokazov, ampak so samo sestavljena na logičnih predpostavkah.

V letih pred drugo svetovno vojno je inž. Munda zbral vse dotedanje rezultate raziskav premogovnega nahajališča, ki je pripadalo senovskemu premogu, in dodal še lastne izsledke Na osnovi tega je ugo-

tovil, da je senovski premog oligocenske starosti.

V 100 LETIH — ČETRTRINA SEDANJE LETNE PROIZVODNJE!

V opisanem obdobju 100 let — med leti 1800 in 1900 — so iz senovskega nahajališča pridobili vsega okoli 30.000 ton premoga. Vzrok za tako omejeno pridobivanje moramo iskati predvsem v izredno slabi povezavi nahajališča s tržiščem. Prvi bližnji most preko Save, seveda lesen, je bil zgrajen šele leta 1866, in to med Vidmom in Krškim. Boljši časi za odvoz premoga do oddaljenih porabnikov so se začeli bližati po letu 1853, ko se je pričela gradnja železnice, ki je bila po velikih težavah in prekinitvah zgrajena 1862. leta. Prvi vlak iz smeri Zagreba je v Rajhenburg prispehal 31. avgusta. Redno prevažanje po progi pa se je začelo 1. 10. 1862. leta.

PREVOZ JE BIL PROBLEM DESETLETJA

Z dograditvijo železniške proge Zidani most — Sisak se je tržišče sicer približalo senovskemu premogovništvu, vendar je še vedno ostal problem prevoza do Rajhenburga. Na rešitev je bilo potrebno čakati še 60 let, ker lastniki senovskega premogovnika pred letom 1904 niso razpolagali z zadostnim kapitalom, da bi se lotili povezovanja nahajališča z železniško postajo.

Sele Trboveljska premogokopna družba, ki je kupila premogovnik 1904 od lastnika Edvarda Geipla — Ascha, se je lotila tega problema po nekajletnem omahovanju. Ena od variant je bila gradnja žičnice od nahajališča na Reštanju pa do Rožnega, kjer naj bi bila tudi separacija premoga. Druga varianta je predvidevala gradnjo železniške proge normalne širine (1435 mm) od Rajhenburga do Senovega, kjer naj bi bila separacija premoga. Povezovanje separacije z nahajališčem na Reštanju so predvideli z železniško progo tirne širine 900 mm.

Z izgradnjo železniške proge (630 mm) Rajhenburg — Senovo so pričeli leta 1918, v glavnem s pomočjo vojnih ujetnikov; končana je bila šele na jesen 1921. Najtrši oreh je predstavljal tunel dolžine 522 m, ki je bil predrt 13. 2. 1920. leta. Načrt povezave Senovega z Reštanjem so spremenili: namesto železnice — žičnica!, ki so jo začeli graditi na pomlad 1920. leta, s pozikusnim prevažanjem pa so pričeli na pomlad 1922.

1922 - PREGOVNA PROIZVODNJA STEČE POD OKRILJEM TPD (Trboveljska premogokopna družba)

V času gradnje glavnih prevoznih naprav je TPD zgradila med letom 1920 do 1925 še naslednje objekte: separacijo, delavnico, termo-

elektrarno (1000 kVA), delavsko in uradniško kolonijo, restavracijo, upravno zgradbo, vilo za ravnatelja, žandarmerijsko postajo in konzum, Brambovska skladišnica pa še ambulantno poslopje. Ko so bili do konca leta 1922 zgrajeni najpotrebnejši objekti in naprave, je na pomlad leta 1922 pridobivanje premoga končno steklo.

Leta 1923 se je pričelo industrijsko pridobivanje premoga na površinskem kopu. Stavka v poletnih mesecih je pridobivanje sicer motila, kljub temu pa je že prvo leto bilo pridobljeno 27.885 ton premoga, največ do tedaj v zgodovini Senovega. Ko je bil površinski kop popolnoma razvit, so dosegli skoraj 100.000 ton letne proizvodnje.

POVRŠINSKI KOP POSTANE PREREVEN

Leta 1928 so s površinskim kopom prišli v takšno globino, da ni bilo donosnega pridobivanja, zato so se po šestih letih preusmerili na

jamsko pridobivanje. S površinskega kopa je bilo pridobljeno 405.000 ton premoga. Manj, kot so predvidevali! V času obratovanja so vzporedno nadaljevali z raziskovanjem in jamskim odpiranjem na področju reštanske jame. V drugem polletju 1924. leta se je začelo z gradnjo reštanskega prevažalnega jaska, najprej do globine 62 m, kasneje do 106 m. Jašek je začel obratovati 1926. leta in polnih 10 let so ves pridobljeni premog dvigali na koto izvažalnega rova — ta je bil v višini nakladalne postaje žičnice, ki je prevažala premog na Senovo.

Leta 1936 so se povezali z jamskimi potmi v reštanski jami iz Dola. Ko je skoraj istočasno odpovedala še žičnica, so odvoz premoga iz jame preusmerili na rov Ravne. Jamsko pridobivanje je kar dobro steklo in so že leta 1929 pridobili 139.200 ton premoga, kar je bil tedaj nov rekord.

Iz rova Ravne še danes poteka jamska eksploatacija premoga.

Anton Pleterski

težkem položaju je bil rudnik po ukinitvi premogovne tehnologije v Termoelektrarni Brestanica, ko praktično ni bilo porabnika za drobne vrste premoga, ki predstavljajo 60 % celotne proizvodnje. Sele v letu 1978 se je našla rešitev, s porabo tega t.i. energetskega premoga v Termoelektrarni Šoštanj. Kasneje, v letu 1982, so bile te količine, v skladu s potrebami elektrogospodarstva, preusmerjene v Toplarno Ljubljana, ki danes premog iz rudnika Senovo uporablja predvsem kot nadomestek mazuta, pri mešanju s slabšimi vrstami premoga iz drugih rudnikov.

Povsem razumljivo je, da je bila prva skrb rudnika po letu 1968 osredotočena k razvijanju nadomestnih dejavnosti in iskanju novih razvojnih možnosti.

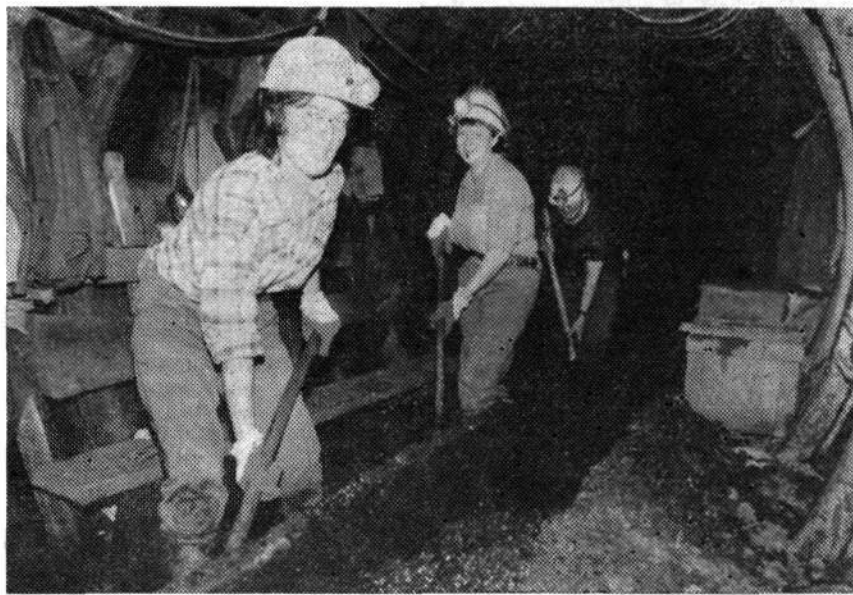
Po letu 1978 so stekle priprave za nova odpiralna dela v globino pod koto 125. Investicijsko odpiranje treh etaž pod koto 125 je bilo končano v letu 1982, s tem pa je zagotovljena tudi kontinuiteta pridobivanja premoga do konca leta 1985. Istočasno s temi vlaganji v jami pa je bila zgrajena v Ravnah nova jedilnica, povečale in modernizirale so se garderobne kapacitete v Ravnah in na separaciji, zgrajen pa je bil tudi t.i. blok malih stanovanj za samce in mlade družine.

V letu 1983 so v rudniku stekla nova investicijska dela za odpiranje zalog premoga med koto 102 in koto 52, z rekonstrukcijo in modernizacijo jamskega transporta, rekonstrukcijo visokonapetostnega napajanja rudnika in modernizacijo odkupnega pridobivanja premoga.

Nujna posledica novih vlaganj v odpiralna dela in posodabljanje v rudniku pa je bila tudi obnova rudniških delavnic. Stari delavniški prostori, potrebni za izvajanje vzdrževalnih in remontnih del rudniških strojev in naprav, večinoma zgrajeni že pred vojno, so bili povsem dotrajani in za te namene neuporabni. Niso več ustrezali tehnološko-tehničnim, varnostnim in higienskim potrebam, zato se je v letu 1983 pristopilo k izgradnji nove nadomestne delavnice in nove kotlarne. Hala nove delavnice obsega površino približno 850 m², v njej pa je prostor za obdelovalne stroje, ključavničarska, varilska in kovaška dela ter orodjarno.

Kotlarne se je gradila dvofazno. Prva faza je bila namenjena za ogrevanje nove delavniške hale, druga faza kotlarne pa je namenjena za pripravo sanitarne vode in ogrevanje že obstoječih objektov v Ravnah. Novi objekti in naprave se bodo začeli uporabljati še v tem letu.

Istočasno je bila zgrajena tudi obvozna cesta do kotlarne, manjše parkirišče za avtobuse in osebna vozila ter nov vodovod Sedem-Ravne. Kakor vedno doslej, je tudi tokrat rudnik izgradnjo teh objek-

Udarnice — seveda ob ustreznem vodstvu knapov. Vsepovsod so snopi raznih vodov — za elektriko, stisnjeni zrak, prežračevanje, zveze... Na tleh je ponekod vode do kolen, transportni trakovi ropotajo in so med gibanjem lahko nevarni. Mislim, da v jami premog sploh ne šteje za umazano stvar, temveč le za dejstvo kot tako. V teh pogojih in ob razsvetljavi akumulatorskih lučk so si knapje uspeli ponekod urediti karseda (pač glede na dane pogoje) udobne koticke. Pa še nekaj: kamorkoli prideš, povsod sama dobra volja in šale. Bajse se ne morejo upreti nobeni priliki, da karkoli nahecajo ali speljejo na led.

SKRB ZA RAZVOJ RUDNIKA — INVESTICIJSKA VLAGANJA

Po letu 1968 so se porabniki premoga pričeli pospešeno preusmerjati na porabo nafte in njenih derivatov, zato so tudi skoraj povsem zastala vlaganja v modernizacijo in posodabljanje rudniških naprav ter opreme. Vlaganja v rudnik so bila

skršena na minimalni obseg sredstev, potrebnih za ohranjanje enostavne reprodukcije. Popolna ustavitve pridobivanja premoga je bila načrtovana po letu 1982, ko je odkopavanje premogovnega sloja doseglo globino kote 125. V posebno

tov in naprav vodil strogo racionalno in varčno. Za nove objekte in naprave bo porabljeno približno 40 milijonov novih dinarjev.

V novo delavniško halo bodo zaenkrat prestavljeni obstoječi stroji in naprave, ki se bodo postopno dopolnjevali z novimi. Stari delavniški prostori, ki niso bili porušeni, se bodo začasno uporabljali predvsem kot skladiščni prostori. Na-

črtujemo pa tudi izgradnjo še ene hale, odvisno od bodočih potreb po vzdrževalnih in remontnih delih, ki bi se v primeru ponovnega aktiviranja Rudnika lignita Globoko lahko močno povečale. Rudnik Senovo je določen za nosilca rudarsko raziskovalnih del nahajališča lignita v Globokem in njegovi okolici, kjer se že izvajajo obsežna raziskovalna dela.

Vsekakor je izgradnja nove delavniške hale z novo kotlarno in pripadajočo zunanjo ureditvijo pomembna pridobitev za Rudnik Senovo, istočasno pa je tudi solidna osnova za razvoj novih dejavnosti, ko bodo premogovne zaloge usahnile.

Martin Vidmar, dipl. rud. inž.

Začetek proizvodnega procesa! V čelu je prostora relativno malo. Plasti premoga, ki jih eksploziv zrahlja, je treba še »spraskati« iz stene, predno pridejo na transportni trak. Življenje in delo teče tu (še bolj kot že sicer po vsej jami) v sila omejenem prostoru in največkrat v sključenem položaju.

Začele so se priprav na sindikalne občne zборе in konstitutivne seje

POSEBNO POZORNOST KADROM!

V sredo, 16. novembra 1983, je sklical predsednik Občinskega sveta ZSS Krško DRAGO ŠTERBAN 6. sejo tega organa. Za sejo je bil predviden naslednji dnevni red: obravnava osnutka programa dolgoročne gospodarske stabilizacije v občini Krško in osnutka resolucije o politiki družbenoekonomskega razvoja občine Krško v letu 1984 — o njima so zavzeli stališča — ter informacija o pripravah na občne zборе osnovnih organizacij ZSS in konstitutivne seje konferenc osnovnih organizacij ZSS.

Malo pred koncem leta naj bi osnovne organizacije ZSS opravile občne zборе, konference osnovnih organizacij ZSS pa v tozidih konstitutivne seje, medtem ko naj bi bile konstitutivne seje konferenc OZZSS v delovnih organizacijah opravljene malo pred koncem januarja.

Na občnih zbore in konstitutivnih sejah bodo člani ZSS predvsem opravili naslednje naloge: ocenili delovanje sindikata v minulem dveletnem obdobju, sprejeli programske usmeritve za delovanje v naslednjem obdobju, ocenili finančno-materialno poslovanje, sprejeli finančni načrt, izvolili izvršni in nadzorni odbor ter delegata za skupščino občinske sindikalne organizacije, ob-

ravnali pa tudi nekatera druga pomembna vprašanja.

Posebno pozornost bodo morali seveda posvetiti izbiri kadrov, ki bodo v prihodnjem dveletnem mandatskem obdobju vodili osnovne organizacije, oziroma delegatov v sindikalnih konferencah tozd in delovnih organizacij ter sindikalnih koordinacijskih odborih sozd.

To naj bodo delavci, ki se uspešno spopadajo s sedanjimi težavami in s konkretnim delom uveljavljajo stabilizacijsko politiko ter uživajo zaupanje svojih sodelavcev, skratka tisti, ki so z dosedanjim delom in družbeno angažiranostjo dokazali svojo ustvarjalno zavzetost in sposobnost!

VOLILNE SEJE V SZDL

Pozna jesen je letos tudi čas volilnih sej v krajevnih in občinski konferenci SZDL. Zaključili smo evidentiranje za vodilne funkcije, za predsedstva in organe SZDL, v večini KS so bili opravljeni zbori krajanov po vaških in mestnorajonskih skupnostih. Na njih so obravnavali poročila o delu vaških odborov, izvolili nove vaške odbore ter delegate vaških skupnosti v KK SZDL, hkrati pa obravnavali predloge evidentiranih kandidatov za organe in funkcionarje KK SZDL ter OK SZDL.

V nekaterih krajevnih konferencah že napovedujejo tudi čas volilnih sej. Tako so jo na Zdolah imeli 7. novembra, v Kostanjevici 10. novembra, v Dolenji vasi 14. novembra, v Brestanici 15. novembra, na Senovem 21. novembra. Tudi v ostalih KK bodo volilne seje pretežno zaključene do konca novembra, na njih pa bodo poleg kadrovskega zadev obravnavali poročila o delu KK SZDL v preteklem 4-letnem obdobju in začrtali smernice za nadaljnjo aktivnost organizacij in organov SZDL. V začetku decembra bomo imeli volilno sejo tudi v OK SZDL.

NAS GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

— Izdaja: INDOK center Krško — Naklada: 1000 izvodov — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, tel. 71-768 — Tisk: Papirkonfekcija Krško — Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informiranje št. 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila ali pojasnila, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi teksti podpisani!

URESNIČENA DOLGOLETNA ŽELJA NOVA DELAVNICA - NUJA

Po podpisu pogodbe 25. 2. 1983 — z izvajalcem GIP BETON Zagorje — o prevzemu izgradnje nove remontne delavnice se je začela uresničevati dolgoletna tiha želja vzdrževalcev rudarske opreme, strojnih naprav in transportnih sredstev Rudnika rjavega premoga Senovo.

V STARI DELAVNICI — DELOVNI POGOJI NEMOGOČI

Stari delavniški prostori so bili namreč grajeni oz. dograjani — vse od povojnega časa pa do sedaj — več ali manj s provizoriji, tako da niso predstavljali funkcionalne celote, ki bi nudila delovne pogoje in možnosti za doseganje optimalnih delovnih učinkov. Objekt je sestavljen tako rekoč iz posameznih celic brez primerne osvetljenosti, prezračevanja in ogrevanja, da ne govorimo o nikakršnih možnostih notranjega transporta, torej dvigovanja in prenašanja raznih strojev in njihovih delov. Vsa prenašanja in dvigovanja smo opravljali lokalno s provizornimi dvigalnimi napravami, pretežno pa ročno na »ho-ruk«.

Tako stanje starih delavniških prostorov je predvsem posledica razmer v premogovništvu v preteklem obdobju, predvsem še po letu 1965, ko smo s težavo ohranjali enostavno reprodukcijo in tako rekoč minimalno socialno varnost rudniških delavcev.

S spremembo razmer v energetiki pri nas in tudi po svetu, ki so se v polni imeri izrazile v zadnjih letih, je bila širša družbena skupnost prisiljena opreti se na lastne energetske vire, ki jih v naši družbeni skupnosti v veliki meri predstavlja premog. Kot trenutno dejavnost posebnega družbenega pomena imamo nalogo, da povečujemo proizvodnjo premoga, v manjših rudnikih pa vsaj ohranjamo količinsko proizvodnjo.

POSODOBITEV PROIZVODNJE JE NUJNA NALOGA

Zaradi razmeroma siromašnih zalog premoga v našem rudniku, ki se z globino odkopavanja še slabšajo, je bilo nujno pristopiti k posodabljanju tako pridobivanja premoga kot transporta iz jame, da bi ohranili produktivnost, ki je družbeno še sprejemljiva.

Pričeli smo uvajati hidravlično podporje na odkopih, centralni transportni sistem pa urejamo s transporterji z gumi trakom. Na nekaterih relacijah trakovi že obratujejo, dokončna rešitev transporta premoga iz jame bo pa dosežena z dokončanjem investicije »Odpiranje zalog premoga med koto + 102 in koto + 52 — II. faza«, ki je že v izvajanju. Po dokončanju del tega

projekta bomo premog transportirali iz najnižjega odkopnega obzorja na koto 275 s transporterji, od tu pa z lokomotivskim prevozom po ravnini iz jame na dan.

Vso opremo odkopne kot tudi transportne mehanizacije sestavlja večje nosilne in transportne enote, na katerih je potrebno periodično opravljati remonte v remontni delavnici.

Skrb, ki nas je do nedavnega obremenjevala, kako in s čim bomo uresničevali te naloge, je mimo.

NOVA DELAVNICA — PONOS SENOVSkih RUDARJEV

Novi funkcionalni objekt s približno 800 m² pokrite površine bo nudil možnosti za normalno odvi-

janje delovnega procesa in ustrezne delovne pogoje zaposlenim.

Zgradba remontne delavnice (brez prenosa strojev in tehnologije ter nove kurilnice) je bila tehnično pregledana 28. 9. 1983. Po usposobitvi kurilnice za ogrevanje (delo je v zaključni fazi) bomo postopno prestavili stroje, ki jih imamo, v nove prostore.

Prva in najbolj pomembna naloga oz. potreba v tem trenutku je, da opremimo novo remontno halo z mostnim žerjavom, postopoma pa jo moramo še opremiti z manjkajočo strojno opremo, ki bo služila za vzdrževalne namene.

Zelimo in upamo, da bodo naša prizadevanja in naporji že v bližnji prihodnosti obrodili pričakovane sadove in da bomo ustvarili vse pogoje za sprotno in učinkovito usposabljanje mehanizacije, ki služi pomembnemu cilju — pridobiti čim ceneje čim več premoga.

Alojz Pavlič

Pred vstopom v jamo (oz. popoldanska izmena po vrnitvi!) pospravijo rudarji krepak obrok. S seboj nesejo lahko suho malico, ki jo zaužijejo, kakor pač kdo utegne. Čizmekov Janez, ki mi je bil dodeljen za vodiča in varuha, jih je tu in tam celo opozoril, naj ne pojedjo vsega, ker je slišal cviljenje. S tem je mislil, da naj nekaj ostane tudi za podgane, rudniške maskote. Te pač vsako nevarnost prej zaznajo in nanjo s svojim begom lahko pravočasno opozorijo.

*****

OSREDNJA PROSLAVA PRAZNIKA REPUBLIKE V NAŠI OBČINI

Vabimo vas na osrednjo občinsko proslavo praznika republike, ki bo v četrtek, 24. novembra 1983, ob 19. uri v veliki dvorani Delavskega doma »Edvarda Kardelja« Krško.

40. obletnico drugega zasedanja AVNOJ bodo izvajalci obeležili s kantato Blaža Arničja za soli, mešani zbor, mladinski zbor in pihalni orkester »MOJA PESEM NI LE MOJA PESEM«, ki jo bodo izvedli sopranistka Agata Šumnik, tenorist Jože Oštir, baritonist Zmago Frankovič, recitator Drago Seme, mešani pevski zbor Gorenja iz Titovega Velenja (zborovodja Ciril Vertačnik), mešani pevski zbor Svobode iz Šoštanja (zborovodja Anka Verdnik), dekliški pevski zbor iz Titovega Velenja (zborovodja Danica Pirečnik) in rudarska godba iz Titovega Velenja (dirigent Ivan Marin).

Delovni ljudje in občani, počastimo 40. rojstni dan SFRJ čim bolj množično!

*****